

IURIDICA PRIMA

Институт за правно-економски истражувања и едукација

АГЕНДА

5-та Меѓународна научна конференција
ТИКВЕШКИ ПРАВНИЧКИ ДЕНОВИ – 2024

ПРАВДА ЗА СИТЕ ИЛИ...? АКТУЕЛНИ ПРАШАЊА ВО ЗАКОНОДАВСТВОТО И СУДСКАТА ПРАКСА

Место: хотел Ангро Палас Кавадарци

Датум: 18-20 -ти Октомври 2024

ПРОГРАМА

18-ти Октомври 2024 (петок)

Прв ден

18:00 – Пристигнување на учесниците
и сместување во хотел Ангро Палас Кавадарци

19:00-21:00 – Вечера

21:00 – Организирано дружење

19-ти Октомври 2024 (сабота)

Втор ден

8:00-9:30 – Појадок

10:00-10:30 – Регистрација на учесниците

10:30-10:45 – Свечено отворање на Конференцијата

Добредојде и најава

- проф. д-р Ангел Ристов, Правен факултет „Јустинијан Први“ Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Претседател на Институтот IURIDICA PRIMA

-музички настап

Свечено отворање и поздравни говори

- Игор Филков, министер за правда на Република С. Македонија

- д-р Митко Јанчев, градоначалник на Општина Кавадарци

10:45-12:00 – *Излагања на бардовите во науката*

Проф. д-р Светомир Шкарик, *Редовен професор, Правен факултет „Јустинијан Први“ Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје*
СЛОВО ЗА ПРАВДАТА

Проф. д-р Гале Галев, *Редовен професор, Правен факултет „Јустинијан Први“ Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје*
**МАКЕДОНСКАТА КОДИФИКАЦИЈА НА ГРАЃАНСКОТО ПРАВО
ВИДЕНА НИЗ ПРИЗМАТА НА ВРЕДНОСНИТЕ КАТЕГОРИИ
ПРИРОДНО ПРАВО И ПРАВДА**

Проф. д-р Борче Давитковски, *Редовен професор, Правен факултет „Јустинијан Први“ Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје*, **НОВИТЕ ИЗМЕНИ НА ЗАКОНОТ ЗА ОРГАНИЗАЦИЈА И РАБОТА НА ОРГАНИТЕ НА ДРЖАВНАТА УПРАВА КАКО ОСНОВА „НА РЕФОРМА НА ЈАВНИОТ СЕКТОР“ ИЛИ ...**

Проф. д-р Владо Бучковски

Редовен професор на научната област Римско право, Правен факултет „Јустинијан Први“ - Скопје

Проф. д-р Есин Кранли Бајрам

Вонреден професор на научната област Римско право, Правен факултет „Јустинијан Први“ - Скопје **ПРАВНИТЕ ТРАНСПЛАНТИ ОД РИМСКОТО ВО МАКЕДОНСКОТО НАСЛЕДНО ПРАВО**

Проф. д-р Ванчо Ѓорѓиев, редовен професор по историја на Филозофскиот факултет, ИСТОРИСКА РЕТРОСПЕКТИВА ЗА АМНЕСТИЈА НА ИЛИНДЕНСКИТЕ ВОДАЧИ И УЧЕСНИЦИ

12:00:12:30 – Кафе пауза

12:30-14:30 –Излагања на актуелни теми и прашања од правото и судска пракса

Судија Николай Гунчев, Врховен административен суд на Република Бугарија, Системи на избор и назначаване на органи на съдебната власт в ЕС. Ролята на сдруженията на магистратите и на правните неправителствени организации в тази процедура.

Адвокат Милан Петровиќ, претседател на Адвокатска комора во Ниш Република Србија

Милена Гунчева, медијатор, Национална асоцијација на медијаторите во Република Бугарија, Противоконституционна ли е задължителната първа информационна среща за представяне предимствата на медиацията, на която съдът препраща страните, съгласно прието национално законодателство?

Проф. др Љубица Николић, Редовни професор, Правни факултет, Универзитет у Нишу ОСНОВНИ ПРОБЛЕМИ ПРАВНОГ РЕГУЛИСАЊА ДИГИТАЛНЕ ИМОВИНЕ – ПРИМЕРИ У САД, ЕУ И СРБИЈИ

Prof. Dr. Vanda Božić, Vanredni profesor Univerziteta u Zagrebu SUSTAV PROPISIVANJA KAZNI U KAZNENOM ZAKONODAVSTVU REPUBLIKE HRVATSKE

Проф. д-р Јасна Бачовска Редовен професор, Правен факултет „Јустинијан Први“ Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје, ПРАВО НА ЗАШТИТА НА СЛОБОДНИОТ ПРИСТАП ДО ИНФОРМАЦИИ ОД ЈАВЕН КАРАКТЕР – АКЦЕНТ НА ИСТРАЖУВАЧКОТО НОВИНАРСТВО

Проф. д-р Игор Камбовски, редовен професор, Правен факултет, Универзитет „Гоце Делчев“, Штип ВЕШТАЧКА ИНТЕЛЕГЕНЦИЈА – ПРАВНИ И ЕТИЧКИ ДИЛЕМИ

IURIDICA PRIMA

Institute for Legal – Economic Research and Education
Институт за правно-економски истражувања и едукација

5- та Меѓународна научна конференција
ТИКВЕШКИ ПРАВНИЧКИ ДЕНОВИ - 2024
„ПРАВДА ЗА СИТЕ ИЛИ...? АКТУЕЛНИ ПРАШАЊА ВО
ЗАКОНОДАВСТВОТО И СУДСКАТА ПРАКСА

КНИГА НА АПСТРАКТИ

18-20 Октомври Кавадарци 2024

5- th International Scientific Conference
TIKVESH DAYS OF LAW – 2024
“JUSTICE FOR ALL OR...? CURRENT ISSUES IN
LEGISLATION AND JUDICIAL PRACTICE”

BOOK OF ABSTRACTS

18-20 October Kavadarci 2024

Издавач:

Институт за правно-економски истражувања и едукација

Ј У Р И Д И К А П Р И М А

Димо Хаџи Димов 8/1-1 Скопје, Република Македонија

iuridicaprima.mk

iuridicaprima@gmail.com

Publisher:

Institute for Legal-Economic Research and Education

I U R I D I C A P R I M A

Dimo Hadzi Dimov 8/1-1 Skopje, Republic of Macedonia

iuridicaprima.mk

iuridicaprima@gmail.com

За издавачот:

Проф. д-р Ангел Ристов

Претседател на Институтот IURIDICA PRIMA

For the Publisher:

Angel Ristov, Phd

Associate Professor Faculty of Law „Justinianus Primus“

University “Ss. Cyril and Methodius”

Печати:

Стоби Трејд

Print:

Stobi Trejd

Institute for Legal – Economic Research and Education
IURIDICA PRIMA

Editor –in-chief: Professor Angel Ristov

Secretary: Ilija Rumenov, PhD

International Editorial Board:

PhD, Ivan Rushev, Faculty of Law, University “St. Kliment Ohridski” Sofia, Republic of Bulgaria; Phd, Mihail Malchev, Faculty of Law, University “St. Kliment Ohridski” Sofia, Republic of Bulgaria; PhD, Barbara Novak, Faculty of Law, University in Ljubljana, Republic of Slovenia; PhD, Velibor Korać, Faculty of Law, University in Podgorica, Republic of Monte Negro; PhD, Ilija Vukčević, Faculty of Law, University, Donja Gorica, Podgorica, Republic of Monte Negro; PhD, Nenad Tešić, Faculty of Law, University in Belgrade, Republic of Serbia; PhD, Novak Krstić, Faculty of Law, University in Nis, Republic of Serbia; PhD, Marko Bevanda, Faculty of Law, University in Mostar, Republic of Bosnia and Hercegovina; PhD, Radenko Jotanović, Faculty of Law, University in Banja Luka, Republic of Srpska, Bosnia and Hercegovina; PhD, Sanja Gongeta, Republic of Croatia, College of Applied Sciences Lavoslav Ružički in Vukovar, Republic of Croatia; PhD, Lidija Šimunović, Faculty of Law, University in Osijek, Republic of Croatia; PhD, Marko Tomljanović, Faculty of Economic and Business, University in Rijeka, Republic of Croatia; Seregin Andrej Viktorovich, Assistant Professor, Candidate on Legal Sciences, South Federal University, Rostov on Don, Russian Federation; PhD, Ivana Shumanovska Spasovska, Faculty of Law “Iustinianus Primus” University “Ss. Cyril and Methodius” Skopje, Republic of Macedonia; PhD, Lazar Jovevski, Faculty of Law “Iustinianus Primus” University “Ss. Cyril and Methodius” Skopje, Republic of Macedonia; PhD, Jovan Zafirovski, Faculty of Law “Iustinianus Primus” University “Ss. Cyril and Methodius” Skopje, Republic of North Macedonia; PhD, Ilija Rumenov, Faculty of Law “Iustinianus Primus” University “Ss. Cyril and Methodius” Skopje, Republic of North Macedonia; LLM, Ilija Manasiev, Faculty of Law “Iustinianus Primus” University “Ss. Cyril and Methodius” Skopje, Republic of North Macedonia; PhD, Toni Gjorgiev, Military Academy, Skopje, Republic of North Macedonia, PhD, Zoran Jovanovski, Military Academy, Republic of North Macedonia; PhD, Milica Shutova, Faculty of Law, University “Goce Delchev, Stip, Republic of North Macedonia; PhD, Bekim Nuhija, Faculty of Law, South East European University, Tetovo, Republic of North Macedonia; PhD, Arta Selmani Bakiu, Faculty of Law, South East European University, Tetovo, Republic of North Macedonia; PhD Irma Bairami, Faculty of Law, State University in Tetovo, Republic of North Macedonia; LLM, Marjan Kocevski, Notary Public, Skopje, Republic of North Macedonia; PhD, Laura Vorpsi, Faculty of Law University of Tirana, Republic of Albania, LLM, Aleksandar Shopov, judge, Republic of North Macedonia, PhD, Kaltrina Zekoli, Faculty of Social Sciences, University Mother Tereza Skopje.

Институт за правно-економски истражувања и едукација
ЈУРИДИКА ПРИМА

Главен и одговорен уредник: проф. д-р Ангел Ристов

Секретар: проф. д-р Илија Руменов

Меѓународен уредувачки одбор:

Д-р Иван Русчев, Правен факултет Универзитет „Св. Климент Охридски“ Софија, Република Бугарија; Д-р Михаил Малчев, Правен факултет, Универзитет „Св. Климент Охридски“ Софија, Република Бугарија; Д-р Барбара Новак, Правен факултет, Универзитет во Љубљана, Република Словенија; Д-р Илија Вукчевиќ, Правен факултет, Универзитет Доња Горица, Подгорица, Република Црна Гора; Д-р Велибор Кораќ, Правен факултет, Универзитет во Подгорица, Република Црна Гора; Д-р Ненад Тешиќ, Правен факултет Универзитет во Белград, Република Србија; Д-р Новак Крстиќ, Правен факултет Универзитет во Ниш, Република Србија; Д-р Марко Беванда, Правен факултет Универзитет Мостар, Република Босна и Херцеговина; Д-р Раденко Јотановиќ, Правен факултет Универзитет во Бања Лука, Република Српска, Босна и Херцеговина; Д-р Сања Гонцета, Колеџ на применети науки Лавослав Ружички, Република Хрватска; Д-р Лидија Шимуновиќ, Правен факултет, Универзитет во Осиек, Република Хрватска; Д-р Марко Томљановиќ, Факултет за економија и бизнис, Универзитет во Ријека, Република Хрватска; Серегин Андреј Викторович, кандидат на правни наука Јужниот федерален универзитет во Ростов на Дон, Руска Федерација; Д-р Ивана Шумановска Спасовска, Правен факултет „Јустинијан Први“ Универзитет „Св. Кирил Методиј“ Скопје; Д-р Лазар Јовевски, Правен факултет „Јустинијан Први“ Универзитет „Св. Кирил Методиј“ Скопје; Д-р Јован Зафировски, Правен факултет „Јустинијан Први“ Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ Скопје, Д-р Илија Руменов, Правен факултет „Јустинијан Први“ Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ Скопје; М-р Илија Манасиев, Правен факултет „Јустинијан Први“ Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ Скопје; Д-р Тони Ѓоргиев, Воена Академија „Михајло Апостолски“ Скопје; Д-р Зоран Јовановски, Воена Академија „Михајло Апостолски“ Скопје; Д-р Милица Шутова, Правен факултет, Универзитет „Гоце Делчев“ Штип; Д-р Беќим Нухија, Правен факултет, Универзитет ЈИЕ Тетово; Д-р Арта Селмани Баќиу, Правен факултет, Универзитет ЈИЕ Тетово; Д-р Ирма Бајрами, Правен факултет, Државен универзитет во Тетово; М-р Марјан Коцевски, нотар во Куманово, Д-р Лаура Ворпси, Правен факултет, Универзитет во Тирана, Република Албанија, М-р Александар Шопов, судија, Република Северна Македонија, Д-р Калтрина Зеколи, Факултет за социјални науки, Универзитет „Мајка Тереза“ Скопје.

*Проф. д-р Игор Камбовски,
редовен професор, Правен факултет, Универзитет „Гоце Делчев“, Штип
igor.kambovski@ugd.edu.mk*

ВЕШТАЧКА ИНТЕЛЕГЕНЦИЈА – ПРАВНИ И ЕТИЧКИ ДИЛЕМИ

Абстракт: Развојот на вештачката интелигенција (ВИ) претставува една од најзначајните технолошки револуции на нашето време. Нејзиниот брз напредок бара темелна правна анализа, особено во доменот на договорното право. ВИ е производ на децении истражувања, која еволуирала од едноставни алгоритми кои извршувале зададени операции, до автономни системи способни за донесување одлуки. Оваа технологија влијае на многу сектори, вклучувајќи ги здравството, трговијата и индустријата, но за правната теорија и пракса особено е значајно нејзиното влијание врз правниот систем. Историски гледано, секоја голема технолошка промена носела со себе нови правни предизвици. Од пронаоѓањето на печатарската машина, до дигиталната ера која бараше развој на нови правни рамки во врска со заштита на податоците или авторските права, правото секогаш се менувало во согласност со технолошкиот напредок. ВИ сега поставува слични предизвици, кои влијаат и на договорното право, со појавата на автономните правни дејства. Денес, ВИ се користи не само за анализа на правни текстови и побрзо решавање на судски спорови туку и за креирање и управување со договори. Меѓутоа, со зголемената примена на ВИ во правото, се појавуваат сериозни правни и етички предизвици. Може ли ВИ да биде правен субјект? Како правно да се регулира систем кој има способност за донесување одлуки без човечка интервенција? Овие предизвици бараат длабока правна анализа и развој на нови правни институти.

Клучни зборови: вештачка интелигенција, право, етика.

Prof. Igor Kambovski
Full time professor, Faculty of Law
University Goce Delcev Stip

ARTIFICIAL INTELLIGENCE – LEGAL AND ETHICAL DILEMMAS

Abstract: The development of artificial intelligence (AI) represents one of the most significant technological revolutions of our time. Its rapid advancement requires a thorough legal analysis, particularly in the domain of contract law. AI is the product of decades of research, evolving from simple algorithms that performed specified operations to autonomous systems capable of decision-making. This technology affects many sectors, including healthcare, commerce, and industry, but its impact on the legal system is particularly significant for legal theory and practice. Historically, every major technological change has brought new legal challenges. From the invention of the printing press to the digital age, which demanded the development of new legal frameworks related to data protection and copyright, law has always evolved in accordance with technological progress. AI now presents similar challenges, affecting contract law with the emergence of autonomous legal actions. Today, AI is used not only for analyzing legal texts and resolving court disputes more quickly but also for creating and managing contracts. However, with the increased application of AI in law, serious legal and ethical challenges arise. Can AI be a legal entity? How can a system that has the ability to make decisions without human intervention be legally regulated? These challenges require deep legal analysis and the development of new legal institutions.

Keywords: artificial intelligence, law, ethics.